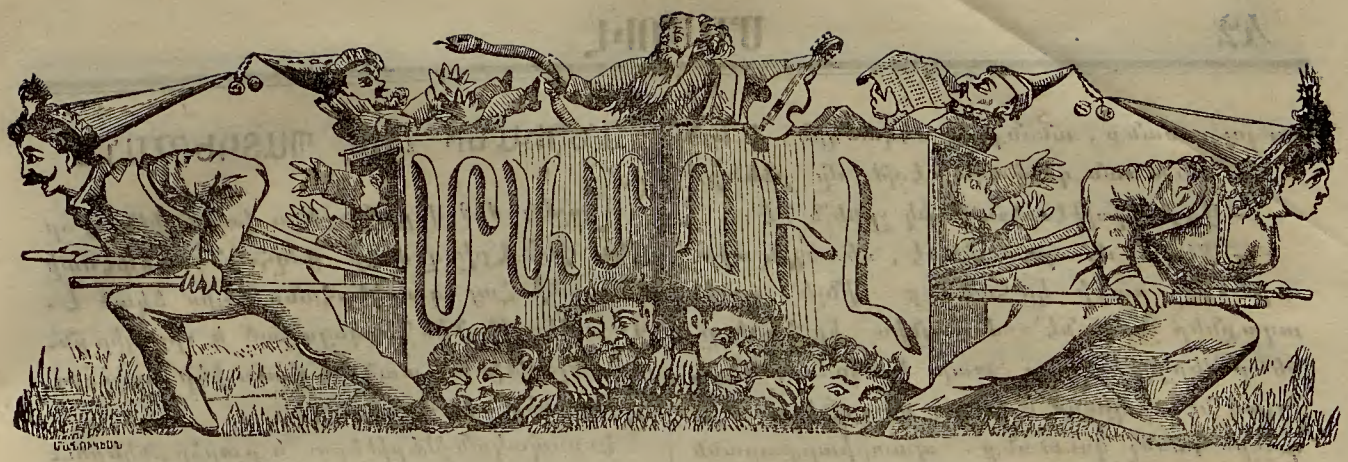

ԹԻՒ 422 Զ. ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ Թ. 1874 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ՇԱԲԱԹ

Մամլոյ իւրաքանչիւր շրջանը 32 օրինակ է։
Սաղարաղրութեան տեղն է Պոլիս, Զինճիրլի խան վերի յարկ թիւ 18։
Դուրս երթալիք թերթից փոստայի ծախքը առնողին վրայ է։

Շրջանին գինը դահեկան կանխիկ 60
Կիսաշրջանը » » 30
Մէկ թիւը փարայ 50
Ծանուցման տողն է դահեկան 2

ՏԷՐՊԱՊԱՆԵՐՆ ԻՐԵՆՑ ՄԵՌԵԼԸ ԿՈՒԼԱՆ

Ի՞նչ կըսես, Տէր եղբայր, աս ի՞նչ ձախորդ լուր էր որ ասինք. տակէ եաքը մեռելի և հարսնիքի գպիր տղայք չպիտի դան եղեր։

— Ի՞նչ կըսես, ո՞ւրկէ խմայար։

— Կաղէթանները դրեր էին որ ուսումնականը առաջարկեր է, կրօնականն ալ ընդուներ է։

— Կրօնականը մենք չե՞նք մի, չենք ընդունիր ատանկ նոր կարգադրութիւն, որ հէմ եկեղեցւոյ ՀԱՍԱԿԱՐ է, հէմ մեր քսակին։

— Հապա՛ մեր քսակին, հապա՛ մեր քսակին. ինչ աղէկ դրամագլուխ էին մեզի գպիր տղաքները, 6 կը տանէինք մեռելի, 10 ի դին կառնէինք։ 10 ղրշ. կառնէինք ամէն մէկին համար, 5 ականղրշ. կը ցայնէինք։ Երբեմն ալ հիչ չէինք տար. կը մոռցնէինք կերթար։ Մանաւանդ այն հարսնիքներուն տղաք տանելու ըլայինք, մեր ավայիտը մէյմը մէյմ՛ալ կըլար. տղաք աղուր աղուր խաղեր մանիներ, կաղէններ կը կանչէին մի. գինին դաւաթը մէկ ձեռուընիս՝ թապախը միւս ձեռուընիս, ոսկիին խերը կանիծէինք։ Ամ, Տէր եղբայր, աս անշնորհ սրոշման ետ մնալուն մէկ ճարը գտնանք։

— Կեցիր, Տէր եղբայր, ի՞նչ վրդովեր ես. դուն մեր աղգին հալը չե՞ս դիտեր. ատանկ անօրէնութիւններ պիտի ըլան կըսեն ու բան մ՛ալ չեն կրնար ընել։

— Զէ, Տէր եղբայր, չէ՛, կը սխալիս, աս անդամ առջիններուն պէս չեմ լսեր կոր, ուսումնականը առաջարկեր է, կրօնականն ալ ընդուներ է. կրօնական ըսելով, ինձի քեզի մի հասկնար. կրօնական ժողով կայ, ան ընդուներ է. անոր մէջ Տէր եղբայրներ ալ չըլան կերկի որ չեն կրցեր բերանին բանալ. և իրենց քեար ու քիսաբ պաշտպանել. դուրսը առիւծ կը կտրին, ներսը վախկոտուն մէյմէկ ծակ կը մտնան. եպիսկոպոսի առջև խօսելու քահանայ քիչ ունինք. այս անօրէնութեան ճարը գտնելու է։

— Շատ դիւրին ճամբայներ կան, վաղը մեր թաղին տէր եղբայրներս մէկտեղինք, մեր դրացի թաղերուն և ուրիշ թաղերուն

ալ լուր տանք, անոնք ալ մէկտեղին, և այս անօրէնութեան դէմ փրօթէսթօ մը ընեն։

— Այդ փրօթէսթոն մտիկ չընե՞ն նէ։

— Մեռելմը պատահի նէ, մեռելին տիրուրտիքը ոտքի կը հանեն մինչև դպիր տղաքներ չգան նէ՝ մեռելին կը հոտեցընեն վերցնել չենք տար կը պօռացնեն, չըլլայ նէ՝ դպրոցը կոխել և տղաքները բռնի դուրս հանել կուտանք։ պատրիարքարանն ալ կը նայի որ քաշելիք բան չէ, տուած ուրուշմը ետ կառնէ, կէնէ էսկի համամ էսկի թաս կըլլանք։

— Խելքդ տիրեմ, տէր եղբայր, շատ աղէկ մտածեցիր, կրօնականքս երեւանք նէ՝ չըլլար, մեր փիլօնը կառնեն և մեր հայէն կընեն, աշխարհականները առաջ կը քշենք, անոնք Աստուած օրհնէ, մեր գործը աղէկ կը պաշտպանեն, և սա ֆաստակար անօրէնութեան դէմը կառնեն։

— Հեմ գիտե՛ս, ոէր եղբայր, ոտքի թախտմին կըսենք որ, զէնկիններուն դպիր տըղաք պիտի երթան, բայց ձեզի չպիտի դան, ան ատեն ֆիթիլը կրակ կառնէ, մենք հեռուէն սէյրմի կըլլանք։

— Անանկ է նէ, այսօրուընէ թէղը չկայ, քահանայ եղբայրներնուս խմաց տանք որ ամէնքն ալ դէմ ելլալու պատրաստուին. այս անօրէնութիւնը առաջ երթայ նէ՝ հէմ քեռերնուս ֆաստակար է, հէմ վիճուտնուս. հիմա մեռելի կամ հարսնիքի երթանք նէ՝ կուռքի պէս կը նստինք, տղաք կերդեն և կը պօռան, մենք ֆարսան կը ժողվենք. ասկէ ետքը մենք պիտի երդենք, մենք պիտի հոգնինք, քրտնինք, կուրծքերնիս պիտի ցաւի, ո՛վ գիտե ի՞նչ հիւանդութիւններու մէջ պիտի իյնանք։ Աս ըլլալիք բան չէ, հայտէ երթանք խումբերնիս կազմելու։

Ասոնք կերթան թուրքի դնելու, Մեփիստոփէլ ալ մեղի կը հաղորդէ ըրած խօսքերնին, մենք ալ կրօն. ժողովոյ։

ԱՆՈՒԱՆԻ ՀԱՅ ՊԱՏԿԵՐՀԱՆԸ

Պոլսոյ մէջ վերջին օրերս մարդ չիմացաց որ չիլլէ թէ Այվազովսքի Յովհաննէս էֆէնտի անուանի Հայ պատկերհանը Պոլիս եկած է. Վեհ. Սուլթանին ներկայացած և սիրալիր ընդունելութիւն գտած և Օսմանիէի երկրորդ շքանշանին արժանացած է։

Եւրոպական թերթերու և բարձր ընկերութիւններու մէջ այս անուանի պատկերհանին նկարները կը խօսուին. և ամեն տեսնողներ կը վկայեն և կը հաստատեն թէ զմայլելի և հիանալի են։

Ասանկ հանճարի մը Հայ ըլլալը մեծ պատիւ և պարծանք է ամենուս. բայց եկուր տես որ Հայը այս պարագային մէջ ալ անմխիթար ձգել կուզեն։

Եւրոպացիներէն ոմանք արատ կամ բիծ և և կամ քննադատելու փոքրիկ կէտ մը անդամ չկրնալով գտնել Այվազովսքիի նկարներուն մէջ, սկսան բերաններուն ջուրը վազցնել և բան չգտան նէ ելան այնպէս հաչակելթէ, Այվազովսքի հայ չէ, այլ ռուս մը։

Նոյն իսկ Ռուսաց վկայութիւնն ալ իրենց համար թերևս հաճելի չըլլայ, որովհետև անոնք ալ կ'աղաղակեն թէ Այվազովսքի Հայ մ'է, և 70 տարիէ իվեր Հայ, ի ծնէ Հայ, և նոր անուանի եղած չէ. այլ 40–50 տարիէ իվեր անոր համբաւը տարածուած է, և համայն Եւրոպիոյ արքունիքներուն մէջ, բարձր դահլիճներու և արուեստահանդէսներու մէջ լի են անոր աչք դրաւող, դիտողին միտքն ու հոգին յափշտակող նկարները. և ամենէն ալ վկայեալ և հաստատեալ է թէ Այվազովսքի Հայ պատկերահանին վրձինը աշխարհիս վրայ ԵԶԱԿԱՆ է. և իր վրձինին յիշատակներովը յաւիտեան անմահ պիտի մնայ իր անունը, փառք՝ իր դերդաստանին և պարծանք Հայութեան։

ԱՌԱԾՆԻՍ ԿՆԻԿ ԶԷՐ ԵԱ

Պ. Ամբակում երկու տարիէ ի վեր կարդուելու ելնելով, քսանևհինգ աղջկան նշանը եա ընելէն յետոյ, վերջապէս դրացեաց հաճութեանն ու ընտրութեանը վրայ անցեալ կիրակի ուրիշ նոր աղջկան մը հետ կը կարդուի, որուն գիրութիւնը մէկէն ի մէկ աչքին դարնելով ինքն ալ կը հաւանի այս ընտրութեանը վրայ և կուրախանայ։

Սակայն մարդուս ճակատը ան որ անդամ մը խնդալիք չէ գրուեր նէ՝ չը պիտի խնդայ։ Պ. Ամբակում ալ առջի օրը խնդալով ուրախութեամբ կինը կառնէ, հետևեալ օրը տրտմութեամբ նորէն շուկայ երթալ գալու կոկի։ Դրացիք մարդուն ճահճութեանը տալով՝ երեսը այսպէս կախած ըլլալուն պատճառը չեն ուզեր հարցնել։ Հետևեալ շաբթուն նոր փեսին ընտանիքը կտիպեն զինը որ ձեռք պաքի երթայ զոքանչին. սակայն Պ. Ամբակում ո՛չ ձայն կը հանէ ո՛չ ալ ձեռք պաքի կերթայ։

Հարսին մայրը դռան երթալով շաբթու մէջ իրիկուն մը փեսին տունը կերթայ թէ՝ աղջիկը տեսնելու և թէ՝ որպիսութիւնը հարցնելու, սակայն որչա՛փ մեծ կը լայ զարմանքը երբ աղջիկը լալագին մօրը դէմը կը վազէ ու զինքը առնել տանիլ կը խնդրէ։

Մայրը վշտանալով, երբ Պ. Ամբակում կուգայ երեկոյին հետն ալ հիւր մը բերելով, զոքանչը խստութեամբ մը փեսին դիմելով կը հարցնի՝ թէ ինչո՞ւ այսպէս կը վարուի իւր աղջկանը հետ։

— Եա աղջկանդ հետ վարուած չունիմ, որ սանկ ու նանկ կը վարուիս ըսելով երեսս կուտաս կոր։ կը պատասխանէ Պ. Ամբակում։

Վէճը կը տաքնայ, տանը մէջ որոտումն ու վայնասունը կը փրթի, հիւրը կը զղջայ նոյն դիշերը հոն դանուած ըլլալուն վրայ, սակայն բարեկամական պարտք մը կատարած ըլլալու համար Պ. Ամբակումին քովը կերթայ ու ականջն ի վեր,

— Պէ՛ քարտա՛շ, կըսէ, սէ՛նտէ նէ՞ պիչիմ պատանքն, չիմոի պէօյլէ բուսուսմու, թէրպիյէլի վէ նազիք շու դարքնքն նէսի՞ վար քի պէյէնմէյօրսուն։

— Էյի՛ ամա, պէն չիչման արատրմ՝, պուսնու չըգարտըլար վէրտիլէր պանա։

— Իշտէ տահա՛ էյի եա, պու տա խթէտիկին կիպի։

— Նէ՞ մինասիպէթ պէ՛, օ տըշարը ֆըրլանմըշ չէյլերի կէօրիւյօրսուն՝ հէվ պէ՛ղ բարչալարը տըր, պէ՛ղ, սոյունտույու կիպի մէղար դաչկընընա պէյնզէյօր, պիզ գարը ալմամըշըզ այ չիչէյի իմիշ ալտըղըմըզ, սոյտուդտա՝ իչի պօշ չըդայոր։

ՄԱՆՐ—ՄՈՒՆՐ

Բամաղանի առթիւ այս շաբթու երկու ընկեր դիշեր մը Պօլիսէն Բերայ կելնեն զուարճանալու, որոնք չիտակ ճամբէն անցնելու ատեննին Լիւքսանպուրկի փառաւորութիւնը աչուքնուն զարնելով ներս կը մտնեն մէկ մէկ դաւաթ օղի նեռեալու։

Դուրս ելած ատեննին կոչոն կանչելով կը հարցնեն թէ ի՞նչ է պարտքերնին։

— Իւչ զուրուշ կը պատասխանէ սպասաւորը։

— Նի՞չին, դա՞չ բարա տըր թանէսի։

— Ալթմըշ բարա։

— Պիր դատէհ ալթմըշ բարա օլո՞ւր մու պէ՞։

— Գուրասը պէօյլէ։

— Էօյլէ՝ ամա, պիզատէն եիրմիշէր բարա՝ ալ, պիզ պուրանքն Բամաղանտան Բամաղանա միւշթերիսիյիզ, ա՛յ օղուլ։

* * *

Երկու պարոններ, Օսմանիէ թատեր տոմսակավաճառին ներկայանալով։

— Միւսիւ, ի՞նչ օթեակ կայ։

— Ա. և Բ. յարկերէն պարապ օթեակներ

կան. քանի՞ մէճիտոց կուզէք։

— Մենք շէնային քովի լոժերէն կուզենք։

— Շէնային քովի լոժերը ծախուած է։

— Ա՛ա դէշ, ըսել է աս դիշեր ներս չը պիտի կրնանք մտնել։

— Ինչո՞ւ չպիտի կրնաք մտնել, աւանտէն լոժերէն զատ դրեթէ բոլոր օթեակներն ալ պարապ է. անոնցմէ առէք։

— Ձանըմ ինչո՞ւ չըլլար, Բ. յարկ 17-թիւ օթեակը տամ, որ բոլոր օթեակներէն ապրեկ է, շէնային դէմը, տեսարանին ամեն կողմն ալ խիստ աղէկ կը տեսնուի։

— Պէ՛ տատամ, չէ՛ ըսինք ա՛, մենք տեսարան սէյիր ընելու, խաղ մոիկ ընելու համար եկած չենք, մենք թախ շէնային քովի լոժը կուզենք, հասկցա՞ր։

— Ա՜ֆ կըներ պարոններ, քանի որ ան-պատճառ աւանտէն լոժ կուզէք, առջի իրիկուընէ կանուխկէք առնելու էիք; որովհետև եթէ թատրոնին ամեն կողմն ալ պարապ մնայ, դարձեալ միշտ աւանտէն լոժերը ծախուած կըլլայ։

— Լ՛հ, ան քի ծախուած է նէ՝ մենք ալ կերթանք։

* *

Մարդուն մէկը տեսնելով որ ձմեռը մոտեցաւ, ունեցած փալթօն մէրամէթ ընել տալու համար կառնէ չիտակ հնակարկատ դերձակի մը կը տանի։

Դերձակը փալթօն ձեռքն առնելով ասդին կը դարձնէ անդին, կը դարձնէ և տիրոջը դառնալով

— Պունուն եադասըտա տէյիշէճէ՞ք մի։

— Էվվէթ, շու կիւզէլ պիր շէյ օլսուն։

— Ձանըմ, սէն մէրադ էթմէ, իսթէտիյնտէն էյի օլաճադ տըր . . . շու էթրաֆտա քի շէրիտլէրտէ տէյիշթիրմէլի տէյի՞լ մի։

— Էլպէթտէ։

— Տիւյմէլէրիտէ, էօյլէ՞ մի։

— Էվվէթ։

— Լաքին, պունա պիրտէ ֆըռչա պօյասը վուրմալը։

— Էվվէթ, էյի օլուր։

— Ամա, էվվէլտէն լէքէճիյէ վէրմէլի քի շու լէքէլէրի չըգարսըն։

— Էվվէթ։

— Գօյլթուգլարըն ասատարընըտա տէյիշթիրմէլի, զէրէ իչի պիթմիշ։

— Էվվէթ։

— Էյ ճէպլէրինի պէօյլէ՞ մի պըրադաճաքզ, ծնու տա տէյիշթիրմէլի։

— Էվվէթ։

— Իչինէ նէ՞ իսթէրսին, տէպէթ մի՞, սօֆ մը։

— Ձանըմ ամմա ուզուն էթտին հա, շու բալթօնուն հէր եանը եաբըլաճադ, դավի պիր շէյ օլաճադ։

— Բէք էյի, պաշ իւսթիւնէ. սէն դասավէթ էթմէ տէտիմ, պէն եաբայըմ տա, պէյէնմէսէն ալմա։

— Էյ նէ՞ վերէճէյիզ պադալըմ։

— Սիզ եապանճը տէյիլսինիզ, սիզսէն չօդ իսթէնմէզ, պիլմէզ տէյի՞լսինիզ ա՛, նէ՛ վերիրսէնիզ վերին։

— Ձանըմ, պէն նէ՞ պիլէյիմ, թէրզի դալֆալըզը էթմիշ տէյիլիմ քի պիլէյիմ, տէ պադայըմ սէօյլէ, սէօյլէ։

Դերձակը աչքերը թավանը անկելով. պահ մը հաշուելէն, համբելէն եաքը, երեսը ժպտեցնելով,

— Էֆէնտիմ, մատամ քի էյ՛ պիր շէյ օլաճադ տըր, 6 մէճիտիյէ վերէճէքսինիզ։

— Նէ՞, ալթը մէճիտիյէ՞ մի . . . չըլտրըտըն մը պէ հէրիֆ, վէր շու բալթոյու վէր . . . պէն 6 մէճիտիյէնին իւսթիւնէ իքի մէճիտիյէ տահա դօսամ, պունուն եէնիսինի ալըրըմ։

— Ձանըմ նէ տարըլըյօրսուն, սէնտէ վէր, պիղ սէօյլէմէ իլէ ճէպլինտէն բարայը ալմատըգ ա՛։

— Պէ՛ տատամ, պէնիմ օրալարտա իշիմ եօգ, պէն չէօյլէ 25-30 ղրուշա տօղրու պիր շէյ իսթէրիտիմ։

— Նէ՞ . . . սալթ եադասընա դօյաճաղըմ

խաս գատիֆէ 40 ղրուշան աշաա ալամամ, վէ պու բալթօ տէտիղիմ կիպի եաբալըրոա եէնի ալտրդըն վադըթան էյի օլաճադ, վէ հէմտէ էօմրիւն օլտուդճաղ կիյէճէքսին, սանքի 6 մէճիտիյէ բահալը՞ մը, պունուն չէրիսի տիր, գատիֆէսի տիր, տիյմէսի տիր, աստարը տըր, իչինաէքի տիպէթի տիր, էօպիւչիմի տիր, ֆըրչա պոյաճըսը տըր, լէքէճիսի տիր, հասըլը չէոյլէսի տիր, պէոյլէսի տիր սալթ 4 մէճիտիյէ մէսարիֆ կիտէր։

— Լոյլէ իսէ դուղում, սէն չու բալթօյու վէրտէ, կիտէյիմ պիզիմ օտա ուշաղընա վէրէյիմ, վէ պէնտէ Մահմուտ բաշայա կիտիպ, սանա վէրէճէղիմ 6 մէճիտիյէնին իւսթիւնէ պիր դաչ մէճիտիյէ տահա գօյուպ, պիր եէնի բալթօ ալայըմ, պունու ըլա հէմ ուշաղըմին տուվասընը դաղանըր վէ հէմ պիր եէնի բալթօ սահասընը օլուրում։

Երէկ դիշեր ժամը 2½–3ի միջոցները մեր փողոցի դիշերապահն Ռամազանի առթիւ, դուռ դուռ պտտելով սա՛ հետեւեալ պէյթերը կերգէր։

Տավուլումը թադտըմ պօյնումա
Զըդտըմ տիվան եօլունա,
Գաղէթաճըլարը սօրարսանըզ
Հէր պիրիսի կէօնա կէօնա։

Եէնի ճամի տիրէք իսաէր
Սէօյլէմէյէ եիւրէկ իսթէր,
Պէնիմ գառնըմ թօգ տըր ամա
Մամուլըն ճանը պէօրէկ իսաէր։

Ֆրիղէլի բալթօոու վար
Ալ փիւսկիւլլիւ քէսէսի վար,
Փունջումու պիլիրմիսինիզ
Նէ կիւղէլտէ էտասը վար։

Տավուլումուն իփի դըրմըզը
Պու եըլ եէմէտիմ գարբուզը,
Պնակալէղի սօրարսանըզ
Մէճլիսլէրտէ բաղուճ խբրսըզը։

Փալամուտուն թուղտանը
Փէք ալա տըր լաքէրտանը,
Հօճա Օղսէն, սէն նէրէյէ՞
Ա՛ սարմուսադ սալթանը։

Թօփխանէտէն չըդտըմ տըշարը
Զօճուդլարը փէք հաշարը
Ախլէադը պօղուդա պիր թօդաթ աթտըմ
Դէօղլերի չըդտը տըշարը։

Հէյ մէրտանէ մէրտանէ
Լըմտաս տիղիլմիշ կէրտանէ
Գաֆա չիչիրէնի սօրարսանըզ
Աւեաաբեր նամ ըիսալէ։

Գաղչէլերտէ վար տըր չիլէք
Ասլա պիրմէզ օրտա չիչէք
Շօշորդճուումու սօրարսանըզ
Իրի դուլադը պիր զէվզէկ։

Պիզիմ սրչան էվլէնէճէք
Գէտի գըզընը վէրէճէք
Օրթավադըֆը սաղ չալաճաք
Վանլը Պապօ օյնայաճադ

Պէկօղլունա չըդաճաղըմ
Մէճմուայը կէօրէճէյիմ
Էկէր վադթըմ օլուրսա
Գահվէսինի իչէճէյիմ։

Հայրաթիյէնին ալթը պադըր
Ամլար կէչէր թադըր թադըր
Ամա՛ն, Հայրենիքէ տօղունմայըն
Զօղտան պէրի օրուճլու տըր։

Բանկալթինին եօլու պիթմէզ
Կաղէթաճըլարըն մէթհի պիթմէզ
Պադշիչիմի հիմմէթ էտին
Ֆէնէրիմին մամու եէթմէզ։

ԶԱԽՈՐԴ ՆՈՐԱԶԵՒՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մօտան մինչեւ հիմայ սա՛ օգուտը ունեցած էր թէ, երբ մէկ կողմէն հարուստ ընտանեաց քսակը կը թեթեւցնէր, միւս կողմանէ ալ միջին կարգի ընտանիքներն աժան

աժան պատրաստ զգեստ դանելով ծախու կառնէին ու իրենք նոր չինել տուածի պէս կը հագնէին, որովհետեւ ամեն նոր եղած մոտան չինելով հագնելու ախտին բռնուող կանայք՝ մէկ կողմէն նորը կը չինէին միւս կողմէն հինը կը ծախէին, առնողներն ալ հոգ չէին ըներ մոտային նորը կամ հինը եղած ըլլալուն, վասն զի անոնք գիտեն թէ այսօր Գալիս հասնող մոտայներն՝ Բարիզի առջի ամ սուանն են, մէկ մ'ալ սա՛ կայ թէ մոտային խենդութեանը այնքան տեղեակ եղած են որ, անոնք գիտեն թէ այսօրուան պոռոնը եղածը՝ երկու օրէն մոտայի կարգ պիտի անցնի նորէն, ուստի պատրաստ զգեստ փընտռող ընտանիքներն ալ մինչև որ պոռոնը դըտնեն ու ծախու առնեն՝ նորէն մոտայի կարգ անցած կըտեսնեն զայն, ասոր համար հոգերնին չըլլալով կառնէին, բաւական է որ քիչ մը աժանկէկ ըլլայ, և սոով մոտայի հետեւողներուն ալ ծախքը քիչ մը քիչ կը թեթեւնար։

Մոտային մինչև հիմայ ունեցած սա օգուտը անուրանալի էր. սակայն մոտային խենդութիւնը պատմեցինք ա՛, այս անգամ առանկ խենդութիւն մը դանելու եղեր է որ՝ ալ հիւանդանոցը կապուելու բան է։ Կանայք հագած շրջազգեստնուն կամ մանթոներնուն վրայ ուղած զարդը կրնային կրել, պրոդե եղեր է ֆէբլանո եղեր է, պրանոնոլա խարտ է եղեր, ինչ որ է նէ. հիմայ ալ սա՛ մոտան եղեր է թէ, ֆիստանի վրայէն հագած ժիլէթներնուն երկու քոմֆ ի վար, ծաղկենկար զարդի տեղ, զայդ հագնող կնոջը անուան սկզբնատառերը պիտի բանուի եղեր։

Շապիկներուն կամ թաշկինակներուն վրայի ծաղիկն մինչև հիմայ շատերն ամչցուցած էր ուրիշին շապիկը կամ թաշկինակը գործածելու. գործածէին ալ նէ՝ գրպաններուն մէջէն կամ զգեստնուն տակէն դուրս չէին հաներ. իսկ հիմայ մարքալը ժիւրը կամ թիւնիկը որո՞ւ ծախելու է, կամ որո՞ւ կրնաս հագցընել, Անթառանին մարքալը ժիւրը ալ հիմայ պէտիհավա՛ տալու ըլլաս նէ՝ ոչ Իպրոսը և ո՛չ Բրաբը, ո՛չ ալ Վիրժինին մարքալը թիւնիկը Մարին կամ Թագուկը։

Շիտակը մոտան շատ խենդութիւններ ունէր, բայց ասոնց մէկ մասը իր օգուտը ունէր, ասանկ ճշտակար խենդութիւն տակաւին տեսնուած չէր։

Մոտայի սիրահարներուն աչքը լոյս։

ԵՐԵՔ ՍԻՐՈՒՀԻՈՎ ՍԻՐԱՀԱՐ ՄԸ

Անցեալ օրեր գիշեր մը Բերայ տան մը մէջ սուարէ մը կը արուի, ուր մատաճներ մատմաղէլներ ժողուուած, խիստ աղէկ պիտի զբօսնուն եղեր, բայց արտաքոյ կարգի պարագայ մը արգելք եղեր է։

Հրաւիրեալներուն մէջ 25–28 տարեկան խիստ վայելչադէմ երիտասարդ մը կը գըտնուի, որ նոյն տանը մատմաղէլներէն մէկուն սիրահարն է եղեր։ Այս երկու սիրականները նոյն իրիկուն միշտ քովէ քով կը նստին, մէկտեղ տանս կընեն և իրարու քթէ չեն զատուիր այնչափ, որ հոն գտնուող ուրիշ օրիորդներէն մէկուն նախանձը շարժելով, շիտակ ասդիի օրիորդին քովը գալուն պէս, զայն ուրիշ սենեակ մը հրաւիրելով,

— Օրիորդ, քու այդ ըրածդ աղէկ բան չէ, սա գիտես քի ես շատ խրսխանճ եմ՝, կըսէ։

— Ի՞նչ կըսես, ես քեզի ի՞նչ ըրած ունիմ։

— Ցահա ի՞նչ պիտի ընես, իշտէ անիկայ ինծի խօսք տուած է, ինչո՞ւ հետը սիրիր ֆիրիր կէօրիւշմիւշ կըլլաս կոր։

— Անիկայ ըսածդ ո՞վ է։

— Իշտէ միւսիւ Պէտիկը։

— Միւսիւ Պէտի՞կը, խնդամ անանկ է նէ. ան ինծի խօսք տուած է, ինտո՞ր քեզի խօսք տուած կըլլայ։

— Ա՜ տ ի՞նչ ըսել է, աե՛ս, ասոնք կճանչնա՞ս, կըսէ խեղճ օրիորդը, և Պետիկէն առինքն ուղղեալ խել մը սիրահարական նամակ-

ներ գրպանէն հանելով, հակառակորդին ցոյց կուտայ։

— Ա՛, ատանկ նամակներ ես ալ ունիմ կըսէ ոսդիի օրիորդը, ինք ալ գրպանէն Պետիկէն առ ինքն ուղղեալ խելմբ սիրահարական նամակներ հանելով։

Ասոնց երկուքն ալ մէկզմէկու քով դըտնուած նամակները տեսնելով կայծակէ զարնուածի պէս պահ մը սուսիկ բուսիկ կենալէն ետքը յանկարծ մէկը միւսին

— Անիկայ քեզի խաբեր է, զէգիլէնմիշ եղեր է, կըսէ։

— Ատիկայ քեզի համար ըսէ, քեզի խաբեր է։

— Չէ՛, խաբուողը դուն ես։

Այսպէս այս երկու օրիորդները կամայ կամայ ձայներնին բարձրացնելով, կսկսին մէկզմէկ նախատել. այս միջոցին ուրիշ օրիորդ մը դուրսէն ասոնց ձայնը լսելով ներս կը մտնէ և կը հարցունէ թէ՝ ինչո՞ւ մէկզմէկ կը նախատեն։

Կռուող օրիորդները դատերնին երրորդ օրիորդին կը հասկըցնեն, մի առ մի պատմելով եղածը, որն որ լսելուն պէս առանց բառ մը իսկ արտասանելու, գրպանէն խելմբ նամակներ հանելով՝ երկու օրիորդաց կուտայ, որոնք անմիջապէս բանալով, ի՞նչ տեսնեն աղէկ, — միւսիւ Պետիկէն այն օրիորդին ուղղեալ սիրահարական նամակներ։

Կռուող օրիորդիկները կսկսին կարմրիլ, իսկ երրորդը կըսէ,

— Ամենքնիս ալ խաբուած ենք, պօշտեղը կռիւ մընէք. հիմայ եկէք երեքնիս ալ մէկ ըլլալով, ան սրիկան առօք փառօք սրկէ վռնտենք։

Այս առաջարկութեան միւս երկու օրիորդներն ալ ընդունելով՝ երեքը մէկէն դուրս կելլեն և այն երիտասարդը մէկ կողմ առնելով այնչափ կը նախատեն, որ երիտասարդը դլխարկն ալ հոն ձգելով և սիրուհիներէն ալ վաղ անցնելով, փուրդ ու բապաւճ տուն էն փախչելէ զատ ուրիշ ճար չը գտնար։

Հետևեալ նամակը հարկ կը համարիմք հրատարակել։

. . . Խմբագիր.

Կը խնդրեմ, եթէ հաճոյ թուի Ձեզ սա հետևեալ նամակս հրատարակել հաճեցէք Ձեր պատուական թերթին մէջ։

Մեծահռչակ պատկերհան Այվազովսքի էջենտիի մէկ քանի օրէ ի վեր Պոլիս գտնուիլը ազգային թերթերու մէջ ուրախութեամբ կարդացի։

Տարակոյս չկայ թէ ինձ պէս բոլոր Տաճկաստանի Հայերը ուրախակից են նորա մեծ հանճարին գովեստները և վեհափառ Սուլթանի կողմէն եղած սիրալիր ընդունելութիւնները լսելով։

Այս մասին, դծագրութեան արուեստին ի մանկութենէ հարեալ և յետին տրուեստաւորս, մի՛ առաջարկութիւն պիտի ընեմ, մեծահանճար պատկերհանին որ եթէ ընդունուի, կանխաւ կը մատուցանեմ իմ շնորհակալիքս։

Այն է իւր ձեռակերտ հրաշագեղ նկարներէն մին Ազգային Հիւանդանոցի թանգարանին նուիրել։ Բոլոր յիշատակ իւր ի Կ. Պոլիս ընել բարեհաճած սոյն այցելութեանը, որով և հետաքրքիր Ազգայնոց ալ նշանաւոր Հայազգի պատկերահանի մը չքնաղ և հաղուագիւտ վրձինը տեսնելու անդուսդ փափաքը գոհացնելովն հանդերձ, ազգային սոյն աղքատիկ յարկն ալ իւր թանկագին մէկ յիշատակաւը պատուած կը լինի։

Վստահ ըլլալով որ Մեր սոյն անկեղծ առաջարկութիւնը մեծանուն նկարչին հաճութեամբ ընդունելու բաղդին կ'արժանանայ։

11 Հոկ. 1874 Մնամ խորին յարգանօք

Պեշիքթաշ Սեբաստ Պէշիրեան

ՏՈՔԹԷՈՐ Վ. ՕՐՄԱՆՆԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Պատրաստ է, ամէն երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը Բերա Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցւոյ սենեակներէն միոյն մէջ ժամը 6 էն մինչև ութ իրեն դիմող ամէն ազգէ աղքատաց ձրիապէս դարման և մանկաբարձութեան համար իրեն դիմող կարօտ ազգայնոց ձրիապէս հոգ տանիլ։

Տօմարակալութեան և ուրիշ վաճառականական հաշւոց հմուտ պատանի մը կուզէ պատուտոր վաճառականի մը քով դրադրութեան մտնել։

Տեղեկութիւն առնել ուզողը պէտք է մեր դրասենեակը դիմէ։

ՏՈՔԹԷՈՐ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Այս Հայազգի ճարտար բժիշկը այս անգամ իր բնակութիւնը փոխադրեց Բերայի Սաքըզ աղաճի ճատտէ թիւ 12 տունը, որն որ իրեն դիմող ազգայնոց կը ծանուցուի։

ԵՆՈՎՔ ԷՖԷՆՏԻ ՃԻԼԱՃԵԱՆ

Ճարտարապետութեան, և գրծագրութեան ամէն ճիւղերուն մանաւանդ արուեստից պատշաճող ձեւերուն քաջ հմտութիւն ունենալով, ազգայնոց կը ծանուցուի յատկապէս, որ այս տեսակ պիտոյքներ ունեցողները կրնան դիմել իրեն, և շատ դոհ պիտի ըլլան անոր ունեցած արուեստագիտական բարձր հանճարէն։

Զինքը գտնել ուզողը՝ առ այժմ կրնայ մեր դրասենեակէն տեղեկանալ։

ԳՐԱՎԱՃԱՌ Պ. ՔԵՐՈՎԲԷ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Այս անգամ բրուսիական դրութեամբ վիճակահանութեան ձեռնարկած է. փոխանակ թիւ քաշելու, բուն իսկ գրոց անունները վիճակաւ պիտի քաշէ, ով որ 40 փարատայ, և քաշուած վիճակին ինչ գիրքի անուն որ ելլայ, զայն անմիջապէս պիտի ստանայ քաշողը։

Մեծապատիւ Տիգրան էֆէնտի Զուխաճեան, այս անգամ քնարերգական (օրերայ) խումբ մը կազմած ըլլալով, Ռամազանի առթիւ իւր ներկայացումները կը շարունակէ Սուլլան-Պայազիտի, Մէսֆէրլիէնէյ-ոսմանիյէ անուն յարկին մէջ գտնուած թատրոնը։

Այս ձեռնարկութիւնը դեռ նոր ըլլալով մեծ օժանդակութեան և քաջալերութեան կարօտ է, ուստի կը յուսանք որ Հայ հասարակութիւնը սիրով պիտի ողջունէ Տիգրան էֆէնտիի այս ձեռնարկը, որուն համբաւը արդէն մեծ յարգ ստացած է հասարակութեան մէջ։

Ներկայացումները առ այժմ տաճկերէն լեզուաւ կը ներկայացուի, բայց Տիգրան էֆէնտի կը խոստանայ Ռամազան ամսէն վերջը Հայերէն քնարերգական ներկայացումներ ալ տալ, որոյմէ մէկ քանի հատը արդէն պատրաստուած է։

ՇԱՐԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ
ԳԷՈՐԳ Ց. ԱՑՎԱՁԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ս. Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ, ԵՒ ԸՆԿ.
ՐԻԶԱ ՓԱՇԱ ԽԱՆ ԹԻՒ 3